

EKSAMENSVEJLEDNING UNGDOMSUDDANNELSE

Vejledning om særlige vilkår for elever med synshandicap på ungdomsuddannelser samt lærere og eksamensansvarlige. Den indeholder råd til eksamensforberedelse og eksamen. For yderligere spørgsmål, kontakt IBOS.

VEJLEDNINGEN INDEHOLDER RETNINGSLINIER VEDRØRENDE

1. AFTALE OM SÆRLIGE VILKÅR TIL EKSAMEN
2. TIDSRAMMER FOR EKSAMEN
3. EKSAMENSLOKALE
4. HJÆLPEMIDLER
5. FAGLIG BISIDDER
6. EKSAMENSMATERIALER
7. TJEKLISTE TIL DRØFTELSE MELLEM ELEV OG SKOLE VEDR. EKSAMENSVILKÅR

1. AFTALE OM SÆRLIGE VILKÅR TIL EKSAMEN

På ungdomsuddannelse anbefales det, at skolen i god tid – og senest 8 uger før eksamen - taler med eleven om dennes behov for særlige vilkår til eksamen. Da hver enkelt elev med synsnedsættelse har forskellige behov, er det vigtigt at eleven inden samtalen har gjort sig nogle tanker om, hvordan han/hun bedst kompenseres.

2. TIDSRAMMER FOR EKSAMEN

Den vejledende anbefaling for tidsforlængelse til studerende med nedsat syn eller blindhed er:

- 30 minutters forlængelse pr. klokketime ved skriftlig eksamen
- Fordobling af forberedelsestiden ved mundtlig eksamen
- Ved ugeeksamener anbefales en tidsforlængelse på 1-2 dage

Behovet for tidsforlængelse bør begrundes ud fra en konkret vurdering, baseret på faktorer som:

- Langsommere læsehastighed
- Længere tid om at skabe overblik
- Længere tid om at redigere et dokument
- Længere tid om at navigere mellem dokumenter
- Tid til at instruere bisidderen i fx at søge efter, aflæse eller indsætte information i et dokument
- Behov for hyppige indlagte pauser

Tidsudvidelse ved mundtligt eksaminer

Tidsrammen for selve den mundtlige eksamination kan udvides, hvis det skønnes nødvendigt af skolen og/eller eleven. Ved visse eksamener kan det være nødvendigt med en større udvidelse af tidsrammen. Dette aftales i så fald nærmere i forbindelse med den enkelte eksamen.

Alternative løsninger ved udtrætning af øjnene

For nogle elever vil en forlængelse af tidsrammen ikke være til nogen hjælp, idet udtrætning af øjnene er et problem. De lange skriftlige eksamener kan i dette tilfælde være specielt problematiske. Det anbefales, at man her forsøger at finde en anden løsning, som kan kompensere elevens synsnedsættelse eller at indlægge pauser til at hvile øjnene.

Frist ved produktion af eksamensmateriale hos Nota

Senest 8 uger før eksamensperioden indkalder den eksamensansvarlige den studerende til samtale, for at aftale i hvilket omfang det forestående eksamensmateriale skal produceres hos Nota. Hvis materialet eller dele af det skal produceres hos Nota, skal det udvalgte materiale (f.eks. ved lodtrækning) fremsendes senest 4 uger (20 arbejdsdage) før eksamen over Notas bestillingsformular: www.nota.nu

3. EKSAMENSLOKALE

Skolen bør evt. i samarbejde med ansvarlig lærer i faget finde et særskilt lokale til eleven, hvor anvendelsen af hjælpemidler ikke forstyrrer andre eksaminander. De generelle lysforhold skal vurderes med henblik på at finde frem til optimale lysforhold for eleven. Der kan være behov for at kunne afskærme for indfaldende lys. Der skal være mulighed for dagen før eksamen at indrette lokalet og ved behov skal uddannelsesstedet hjælpe med tilpasning af eksamenslokalet i forhold til lys og opstilling af hjælpemidler.

4. HJÆLPEMIDLER

De regler, der gælder for alle elever på den aktuelle uddannelse angående benyttelse af computer, programmer og materialer, gælder også for eleven med synsnedsættelse. Elever med synsnedsættelse har som oftest behov for at benytte deres egen computer, da hjælpeprogrammer i form af tale og forstørrelse er indstillet til deres behov på deres egen computer, og det vil være tidskrævende og betyde en ekstra usikkerhed, hvis eleven skal benytte en anden computer. Desuden kan der være behov for følgende kompenserende udstyr og programmer eller dele heraf:

Eksempler på hjælpemidler:

- Computer
- Forstørrelsesprogram, oplæsning, ekstra skærm.
- Tekstbehandlingsprogram, elektroniske ordbøger, hvis ordbøger er tillad.
- Optager/afspiller til optagelse og afspilning af noter samt litteratur.
- Læselamper.
- Læsestativ og laptop-holder.
- Lupper.
- Tavlekamera eller CCTV til forstørrelse af tekst og grafik.
- Svagsynspapir.

- Linjeret kvadreret millimeterpapir logaritmisk papir.
- Punktskrift notatapparat eller Braille display
- Tegneplast (kan bestilles hos Synscenter Refsnæs 59 57 01 00).

Der kan være behov for anvendelse af de synskompenserende hjælpemidler både i forbindelse med forberedelsen og under eksaminationen. Hvis eleven er afhængig af at bruge kompenserende hjælpemidler, bør det laves en aftale om særlige vilkår til de eksaminer, hvor der ikke må benyttes hjælpemidler.

5. FAGLIG BISIDDER

I tilfælde, hvor hjælpemidlerne ikke er tilstrækkelige, kan det være nødvendigt at anvende en bisidder, som har kendskab til det relevante fagområde.

Bisidderens opgave består i, efter elevens anvisning, at hjælpe med at søge informationer i skriftligt materiale, samt med oplæsning og tilretning af besvarelsen. Ved praktiske prøver kan bisidderen få særlig betydning, f.eks. til aflæsning af måleinstrumenter, tabeller, grafer og figurer efter anvisning og instruktion. IBOS anbefaler bisidder til alle skriftlige eksaminer og til forberedelse til mundtlige eksaminer, for alle elever med meget nedsat syn eller blindhed. Det er skolens ansvar at stille en bisidder med de rette faglige kvalifikationer til rådighed for eleven.

6. EKSAMENSMATERIALER

Skolen skal sikre at eksamensmaterialerne er relevante og tilgængelige for elever med synsnedsættelse.

Afhængig af de skriftlige opgavers typografi og layout samt elevens synsstatus, kan eksaminanden have vanskeligheder med at aflæse materialet. Kvaliteten af kopieret materiale bør være særdeles høj. Eleven kan have behov for at få produceret visse typer materiale i tilgængeligt digitalt format eller i andre formater. Generelt anbefaler IBOS en afklaring med eleven i tilfælde af, at der er tvivl om et givent materiale kan bruges, eller om der er behov for at få dele af materialet særligt tilrettelagt.

Lodtrækning af eksamensspørgsmål

Til eksaminer, hvor eleven trækker et spørgsmål, skal eleven på lige fod med andre, have mulighed for at trække lod. Da eksamensspørgsmål af større omfang samt eventuelt tilhørende bilag skal foreligge i et relevant format for eleven, er det nødvendigt med en lodtrækningsprocedure. Rektor/skoleleder eller anden ansvarlig person trækker spørgsmål på elevens vegne i tilstrækkelig god tid til, at materialet kan blive produceret hos Nota.

Materialeproduktion hos Nota

Nota producerer eksamensmaterialerne i det format, der normalt anvendes af eleven.

Hvis eleven er blind, er det ikke muligt for eleven at anvende almindeligt trykt materiale, tabeller, diagrammer, kurver, billeder, tredimensionale tegninger, landkort o. lign. Det kræver taktilt producerede materialer. Det anbefales at afklare med eleven før eksamen, om det givne materiale kan bruges.

Senest 8 uger før eksamensperioden indkalder den ansvarlige lærer i faget eleven til samtale med henblik på at give vedkommende mulighed for at vurdere, i hvilket omfang det forestående eksamensmateriale skal produceres hos Nota. Hvis materialet eller dele af det skal produceres hos Nota, skal det udvalgte materiale (f.eks. ved lodtrækning) fremsendes senest 4 uger (20 arbejdsdage) før eksamen over Notas bestillingsformular, som findes på www.nota.dk.

7. TJEKLISTE TIL DRØFTELSE MELLEM ELEV OG SKOLE VEDR. EKSAMENSVILKÅR

For at sikre at alle relevante aspekter i forbindelse med eksamenssituationen er på plads anbefaler IBOS at indkalde eleven til en samtale senest 8. uger før, hvor følgende punkter bør tales igennem, så eleven får optimale vilkår og er kompenseret i eksamenssituationen. Desuden anbefaler IBOS studievejledning at man afholder en prøveeksamen og evaluerer på den.

- Tidsrammer: Er der behov for udvidelse af tid til mundtlige og skriftlige eksaminer?
- Eksamensmaterialer: Hvad skal der til for at gøre eksamensmaterialerne tilgængelige?
- Eksamenslokale: Behov for et særskilt sted? Hvordan indrettes lokalet bedst?
- Hjælpemidler: Hvilke hjælpemidler har eleven brug for, og hvordan fungerer de bedst? Skal der aftales særlige vilkår til eksamen uden hjælpemidler?
- Faglig bisidder: Er der behov, og i så fald hvilken kompetence skal bisidderen have?
- Elevens individuelle behov: Er der andre behov, der skal drøftes?

KONTAKT

STUDIEVEJLEDNINGEN PÅ IBOS

Ungdomsuddannelser

for elever med nedsat syn:

Isabelle Simone Genevey,
Studievejleder
Tlf. 29 72 52 43 / KU3C@kk.dk

Tina Thøgersen,
Læse- og studievejleder
Tlf. 21 38 08 28 / JH86@kk.dk

Videregående - og ungdomsuddannelser for elever og studerende med blindhed:

Tina Thøgersen,
Læse- og studievejleder
Tlf. 21 38 08 28 / JH86@kk.dk

Videregående uddannelser for studerende med nedsat syn:

Helle Holmsgaard,
Studievejleder
Tlf. 29 66 86 92 / RE6Q@kk.dk

Janny Lam,
Studievejleder
Tlf. 21 57 45 77 / AB8Z@kk.dk

IBOS – Instituttet for Blinde og Svagsynede

Rymarksvej 1 · 2900 Hellerup

ibos@kk.dk · www.ibos.dk

tlf. 39 45 25 45

Instituttet
for Blinde og Svagsynede